

Torre d'Oriols

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Sector nord-oest del terme municipal
Emplaçament Ctra. de servei paral·lela Eix Transversal (BP-4313), al km. 22,1 camí N uns 3 km i trencall E 500 m
Alçada: 408

Coordenades:

Latitud: 41.90071
Longitud: 2.0274
UTM Est (X): 419326
UTM Nord (Y): 4639210

Classificació

Número de fitxa 08258-193
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Segle XIV-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Estructuralment bé, però amb algunes parts abandonades o mancades de manteniment
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIN Núm. registre 1420-MH. Decret castells i fortaleses 22/04/1949
Número inventari Sí: IPA 1599
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08258A001000070000AO
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dj., 05/03/2020 - 01:00

Descripció

Masia de dimensions força grans, probablement d'origen medieval, emplaçada a l'extrem d'una plana coneguda com a Oriols, i prop del torrent anomenat riu d'Ases. Es pot incloure dins un grup de masies que es troben al voltant de l'antiga quadra d'Aguiló i que es caracteritzen per tenir el seu origen en una mena de casa forta estreta i alta, en forma de torre, que amb el temps sol ampliar-se pels costats. En són exemples Bojons o Berengueres. En aquest cas el nucli originari és la part nord de la casa, probablement primer al nord-oest en forma de torre, després ampliada cap a l'est. Aquesta part és una construcció molt sòlida, feta amb carreus mitjans bens disposats en filades, i no sembla que en un principi tingués gaires obertures. Les finestres actuals són posteriors. Les parts més visibles d'aquesta construcció primitiva són a la façana de ponent i a la de llevant. De tot això en podem deduir que en un principi la casa tenia un aspecte de torre o de domus; d'aquí la seva denominació. Posteriorment (probablement al segle XVIII) s'amplià cap al sud i va adoptar la forma d'una masia més convencional, amb una façana principal força típica estructurada en tres eixos d'obertures força regulars, amb un portal adovellat al centre. Ja al segle XIX a aquesta façana se li adossà un cos a la part esquerra dotat amb una galeria oberta a dues cares que està formada per arcs rebaixats sobre pilars de maó i amb baranes de ferro.

Els murs de la casa són a pedra vista, excepte la façana principal, que conserva l'arrebossat tradicional. Les finestres solen ser emmarcades amb llindes i brancals de pedra, però n'hi ha algunes de maó, corresponents a refeccions més modernes. La masia consta d'un cobert adossat a l'angle nord-oest, on hi ha una tina i una premsa. El passatge que hi ha entre aquest sector de la casa i el marge de pedra seca que sosté els camps, més elevats, l'anomenaven "el Carrer". Una altra zona de coberts al costat de llevant. Aquests formen un barri amb entrada per davant de la façana principal. A fora es conserva una era enrajolada. Al costat de la casa hi trobem les ruïnes d'un forn d'obra, d'un forn de calç i també d'una interessant bassa.

Observacions:

Inclusa al Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Santa Maria d'Oló amb el num. 55 (Pla Especial Urbanístic 2011)

Altres denominacions: la Torre (fitxa IPA). El topònim Oriols es troba escrit amb una erra o amb dues.

A la dovella central del portal: 1722

En una llinda de la façana de ponent: 1807

Una altra inscripció: 1883

Història

Aquest mas, probablement d'origen medieval, sembla que en un principi havia estat una torre. Per la seva situació en un lloc planer s'hauria de considerar més aviat una casa forta o domus que no pas una torre de vigilància. Aquest tipus de casa en forma de torre és freqüent en aquesta zona al nord d'Oló. Tanmateix, referides a l'època medieval no en coneixem notícies documentals. Per la situació on es troba (al sector nord del terme i a l'altre costat de la Serra de Segalers) sembla que hauria de formar part de la quadra autònoma d'Aguiló, dominada pel castell d'Aguiló, que era complementari del castell d'Oló. Segons Antoni PLADEVALL (1991: 52), aquesta demarcació incloïa els masos Ciuró, Garriga, Jeremies, Abadia, Puigbarba, Ansepeus, Sala de Segalers, Berengueres i segurament alguns altres. És possible que el mas Torre fos un d'aquests altres, o bé que originàriament fos conegut amb un altre nom. Les primeres referències més explícites d'aquest mas les trobem en el fogatge de 1515, on hi consta "la casa d'en Torra", pertanyent a la parròquia de Santa Maria d'Oló. I en el fogatge de 1553 hi apareix un tal Steve Torres. Sembla, doncs, que en aquesta primera època el mas era conegut simplement com a Torre, nom que al·ludeix clarament a la forma de la casa primitiva. Aquest primer casal fortificat va evolucionar al segle

XVIII (1722 segons la dovella del portal) cap a una masia més gran, i al segle XIX (entre 1807 i 1883, segons algunes inscripcions) s'hi feren ampliacions, com ara la galeria. L'era enrajolada data de 1860. Així mateix, l'any 1866 es va construir una capella coneguda com Sant Pere de la Torre d'Oriols, situada a uns 500 m. Cal suposar que la van fer edificar els mateixos propietaris de la masia, però no en coneixem detalls. El fet demostra que en aquesta època la Torre d'Oriols continuava sent un dels masos preeminents de la zona.

Ja al segle XX, en un mapa de l'Institut Geogràfic i Estadístic de 1920 encara apareix amb simple nom de la Torre. En canvi, en un llistat de cases rurals de 1930 ja hi consta la denominació Torre Oriols. Llavors estava habitada. Entorn de 1980 encara hi vivien dos cosins, que eren els amos.

Bibliografia

FERRER, Llorenç; PLADEVALL, Antoni i altres (1991). "Oló als temps medievals", "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 52, 63, 73, 109, 111.

SOLÀ BACH, Sebastià (2011). Pla Especial Urbanístic del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable. Municipi de Santa Maria d'Oló, fitxa núm. 55.

